

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 285/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť K. P., B., zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., B., ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu *Bratislava I* v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 178/2005 v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 41/07 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 176/2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2008 doručená sťažnosť K. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu *Bratislava I* (ďalej len

„okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 178/2005 v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 41/07 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 176/2008.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že návrhom doručeným okresnému súdu 7. júla 2005 žiadal, aby súd zaviazal odporcov (Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Národnú banku Slovenska) na náhradu škody v sume 873 486 Sk s príslušenstvom spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánov štátu podľa § 18 a nasl. zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Svoj návrh odôvodnil tým, že mu vznikla škoda tak, že jeho vložené finančné prostriedky do nebankového subjektu B., s. r. o., neboli primerane a dostatočne ochraňované.

Okresný súd rozsudkom z 30. októbra 2006 návrh žalobcu (sťažovateľa) zamietol, toto rozhodnutie krajský súd po sťažovateľom podanom odvolaní potvrdil rozsudkom zo 7. februára 2008. Sťažovateľ proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením z 5. augusta 2008 odmietol.

3. So závermi, ku ktorým dospeli uvedené súdy, sťažovateľ nesúhlasí a tvrdí, že odporcovia „... v zmysle im zverených kompetencií v oblasti kontroly nepodnikli kroky na zamedzenie činnosti nebankových subjektov. Sťažovateľovi vznikla škoda celkom vo výške 873.486,- Sk, ktorá pozostáva zo sumy 400.000,- Sk, ktoré... vložil ako vklad do nebankového subjektu a zo sumy 473.486,- Sk zhodnotenia vkladu sťažovateľa teda ušlého zisku.

Sťažovateľ sa domnieva, že bolo porušené jeho ústavné právo zakotvené v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky. ...

Sťažovateľ sa domáha, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie vo výške 900.000,- Sk a to z toho dôvodu, že v súdnom konaní si uplatňoval zaplatenie sumy 873.486,- Sk s príslušenstvom. “.

4. Keďže takýmto postupom došlo podľa sťažovateľa k porušeniu označených práv, domáha sa, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo K. P. zakotvené v čl. 20 ods. 1 , čl. 46 ods. 3 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Bratislava I v konaní č. k. 10 C 178/2005, Krajským súdom Bratislava v konaní 6 Co 41/07 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní 5 Cdo 176/2008 porušené bolo.

K. P. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 900.000,- Sk, ktoré sú povinní Okresný súd Bratislava I, Krajský súd Bratislava, Najvyšší súd Slovenskej republiky povinní K. P. podľa miery zavinenia určenej súdom uhradiť do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia.

Okresný súd Bratislava I, Krajský súd Bratislava, Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní K. P. uhradiť trovy právneho zastúpenia 6.728,- Sk právnej zástupkyne JUDr. D. Š. ... podľa miery zavinenia určenej súdom do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy má každý právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 149 ústavy prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu.

K napadnutému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 178/2005

5. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym

orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade s princípom subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov.

6. Pokiaľ ide o napadnutý postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. *10 C 178/2005 (a jeho rozsudok z 30. októbra 2006, pozn.)*, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozsudku bolo možné podať odvolanie (čo sťažovateľ aj využil), a preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. V závere ústavný súd v súvislosti s napadnutým postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. *10 C 178/2005 (a jeho rozsudkom z 30. októbra 2006)* poukazuje na závery v bodoch 13 až 18 odôvodnenia, ktoré sú použiteľné aj pre postup (rozhodnutie) okresného súdu.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 149 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. *6 Co 41/07 a jeho rozsudkom zo 7. februára 2008 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. *5 Cdo 176/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2008**

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť

preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

9. Ústavný súd je v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom sťažnosti (návrhom na rozhodnutie) a môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

10. Sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátkou, v sťažnosti (a v navrhovanom petite) namietal iba porušenie čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 149 ústavy.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 149 ústavy ústavný súd bez potreby podrobnejšej argumentácie poukazuje na skutočnosť, že nezistil (a sťažovateľ ju ani neuvádza) žiadnu príčinnú súvislosť medzi označeným článkom ústavy a sťažovateľom namietanými skutočnosťami.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 3 ústavy ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosedné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 (ods. 1 a 2) až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumcia pod právne normy.

11. Napriek uvedenému (bod 9 a 10) ústavný súd posúdil namietané rozhodnutia krajského (okresného) súdu v širších súvislostiach (t. j. nad rámec konkrétne označených

čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 149 ústavy), rešpektujúc pritom skutočnosť, že podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom krajského (okresného) súdu, teda s jeho interpretáciou príslušných zákonných ustanovení, hodnotením skutkového stavu a vysloveným právnym názorom vo veci sťažovateľa. Pokiaľ však ide o rozhodnutie najvyššieho súdu (uznesenie o odmietnutí dovolania), k tomuto sa sťažovateľ z hľadiska namietaných dôvodov konkrétne nevyjadril, čo spolu s nedostatkom nesprávneho označenia príslušných článkov ústavy (čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 149 ústavy), ktoré mali byť podľa sťažovateľa porušené v jeho prípade, má za následok odmietnutie tejto časti sťažnosti (teda vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu), pretože niet žiadnej súvislosti medzi sťažovateľom označenými článkami ústavy a namietaným uznesením najvyššieho súdu, ako zjavne neopodstatnenej.

12. Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu zo 7. februára 2008 (ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie okresného súdu) potom, ako krajský súd popísal doterajší priebeh súdneho konania, vyplýva, že „...V prejednávanej veci je odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa toho názoru, že nie je daná zodpovednosť žalovanej za škodu, ktorá žalobcovi vznikla tým, že spoločnosť B., spol. s r. o. nespĺnila svoj záväzok vyplývajúci zo zmlúv o tichom spoločenstve, ktoré s ňou žalobca uzavrel. V konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup žalovanej ako jedna z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu podľa ust. § 18 zák. č. 58/1969 Zb. V súvislosti s uzatvorením predmetných zmlúv o tichom spoločenstve ani jeden zo štátnych orgánov zastupujúcich žalovanú nevykonával žiadnu činnosť spojenú s výkonom jeho právomoci a nemohol teda porušiť žiadne pravidlá ustanovené právnymi normami pre jeho konanie, resp. nemohol porušiť poriadok vyplývajúci z povahy, funkcie alebo cieľov jeho činnosti. Žalobca uzavrel s nebankovým subjektom predmetné zmluvy o tichom spoločenstve v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Išlo tu teda o dvojstranný právny úkon, ktorý vznikol ako dôsledok vzájomných a zhodných prejavov slobodnej a vážnej vôle, ktorá bola prejavená určite a zrozumiteľne (§ 37 ods. 1 Obč. zák.). Na základe týchto zmlúv vznikol medzi žalobcom a spoločnosťou B., spol. s r. o. súkromnoprávny vzťah, do ktorého štát zastúpený ministerstvami financií a vnútra nemohol zasahovať. Tu platí, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví

zákon (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR). Štát mal v zmysle zák. č. 385/1999 Z. z. kompetenciu vykonávať dohľad a v rámci neho ukladať sankcie správcovským a investičným spoločnostiam, investičným fondom, depozitárom, núteným správcom a likvidátorom v prípade kolektívneho investovania podľa tohto zákona. V danej veci sa však zo strany spoločnosti B., spol. s r. o. nejednalo o kolektívne investovanie, pretože táto obchodná spoločnosť nevykonávala činnosť, ktorú je podľa uvedeného zákona oprávnená vykonávať investičná alebo, správcovská spoločnosť, resp. investičný fond.

Štát neporušil ani všeobecnú prevenčnú povinnosť zakotvenú v § 415 Obč. zák. a preto nezodpovedá za škodu podľa § 420 Obč. zák. Štát nemohol zasahovať do súkromnoprávneho vzťahu, ktorý vznikol medzi žalobcom a spoločnosťou B., spol. s r. o. na základe zmlúv o tichom spoločenstve. Nemožno mu preto vytkáť, že si nepočínal tak, aby žalobcovi nevznikla škoda. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že v súkromnoprávnom styku je každý povinný zachovávať s ohľadom na konkrétne podmienky vždy taký stupeň pozornosti a bedlivosti, ktorý je spôsobilý zabrániť vzniku škody. Žalobca túto povinnosť zanedbal.

Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok je vecne správny a preto ho odvolací súd potvrdil podľa § 219 O. s. p. ...“.

13. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

14. V súvislosti s namietaným rozsudkom krajského súdu (a jeho prepojením na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia) aj rozsudku okresného súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, pretože to je v právomoci všeobecných súdov.

15. V danej veci ústavný súd nezistil, že by napadnutý postup a rozhodnutie krajského súdu zo 7. februára 2008 boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.

Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania.

16. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, Obchodného zákonníka, ako aj Občianskeho zákonníka je namietaný rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený.

17. V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do

postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

18. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti vo vzťahu ku krajskému súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou ďalších návrhov sťažovateľa (priznanie finančného zadost'učinenia), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2009